

În miezul existenței noastre a fost o vară. O vară cu un poet care nu a scris niciodată vreun vers, cu o piscină de pe a cărei trambulină sărea un pitic cu privirea catifelată și cu un bărbat pe care, într-o noapte, l-au răpit norii. Zilele s-au prăbușit peste noi ca niște copaci istoviți.

Aceasta este povestea lui Miguel Dávila și a rinichiului său drept. Dar este și povestea multor altora, a Domnișoarei cu Coif Cartaginez, a lui Amadeo Nunni Mistrețul sau a lui Paco Perețel și a unei mașini vopsite în roșu și alb, cu care Paco se plimba când taică-său era la pușcărie. Și este și propria mea poveste. Când mi-aduc aminte de acele vremuri, reînvie parcă un crâmpei din mine însumi. Aidoma unui bătrân peisagist care, atunci când pictează râuri, frunzele copacilor și munții cei albaștri din fața lui, trasează conturul ochilor săi, trăsăturile sinuoase pe care timpul i le-a brăzdat pe chip. Autoportretul.

Nu știi care dintre fotografiile ce ne-au fost făcute de-a lungul vieții ar izbuti să ne definească mai bine. Știu însă că vara în care s-a întâmplat povestea lui Miguel Dávila este fotografia care definește ceea ce a fost germenul, adevărata esență a vieților noastre.

Pe Dávila l-am văzut revenind în cartier în dimineața unei zile senine de pe la sfârșitul lunii mai, când iasomia din grădina doinei Úrsula începea să acopere strada cu mirosul ei dulceag, iar pisicile – jupuite cândva de vii de Rafi Ayala – mieunau în călduri, cu disperare. Dávila avea aceeași față dintotdeauna, prelungă și plină de semeție, cu toate că pe spate, pe sub cămașa albă și cam foșnitoare, se alesese cu o cicatrice cu cincizeci și patru de împunsături dispuse în formă de semilună. Pe Dávila îl cunoștea toată lumea drept Miguelito. După operația pe care o suferise în acea primăvară, a devenit cunoscut drept Miguelito Poetul sau, mai simplu, sub numele de Dávila Nebunul. Ținea sub braț o carte groasă, cu marginile cam vârzuite. Simbol al nenorocirii lui.

„Mi-au pus rinichiul pe o tăviță, iar apoi o infirmieră grasă l-a aruncat într-o găleată cu hârtii murdare, mânuși din cauciuc și niște cutii de chibrituri goale“, acestea au fost primele lui cuvinte în Sala de Jocuri Ulibarri, rostite cu un zâmbet plin de dispreț și mândru de rana lui, ceea ce-i mai lumina un pic privirea adumbrată. Dintre prietenii lui, Mistrețul a fost primul care

l-a văzut. Când a ajuns la Sala de Jocuri, s-a așezat pe frigiderul cu răcoritoare numai ca să-l poată privi de departe, în timp ce le povestea lui Milagritos Dulce și maistrului Antúnez aventura sa cu operația lui Pepito Măcelarul.

Mistrețul era scund, avea o față de malaez sau de chinez și o freză de franciscan sau cam așa ceva, cu bretonul și cu favoriții tunși foarte scurt. Picioarele îi atârnavă de-a lungul frigiderului de culoare roșie, fără să ajungă cu ele până la podea, iar el lovea – ușor și ritmic – cu tocul pantofului drept în cel de-al doilea „o“ de la cuvintele Coca și Cola. „O infirmieră grasă și brunetă, un fel de cloșcă, pentru că-mi dădea de mâncat, mă spăla pe mâini și la sulă, când nu mă puteam mișca, mi-a aruncat rinichiul la gunoi de parcă ar fi azvârlit niște coji de cartofi, chiar așa a făcut.“

Nici Mistrețul, nici Avelino Moratalla nu s-au dus la spital ca să-l vadă. „Ca să nu ne ia lumea drept poponari“, a zis Mistrețul. Însă Paco Perețel a fost la el într-o după-amiază, când s-a auzit zvonul că Miguelito e pe moarte. Dar n-a intrat în salon, s-a oprit în ușă și s-a uitat la el de departe, așa cum făcea și Mistrețul în acea după-amiază. Mama lui Dávila stătea pe un scaun și tot frământa o batistă în mâini. Miguelito și-a întors ușurel capul pe pernă, s-a uitat la Paco Perețel și a făcut o strâmbătură ciudată, ca și cum ar fi vrut să râdă. Însă Paco Perețel nu era sigur că privirea prietenului său l-a deosebit de chipul vreunui infirmier, de propria moarte sau de peretele alb.

Dar Miguel Dávila nu a murit. „*Or direte dunque a quel caduto che'l suo nato è co'vivi ancor congiunto*”¹, le-a spus el atunci, în după-amiaza aceea, celor care îl ascultau în Sala de Jocuri Ulibarri. Și cum Pepito Măcelarul și Milagritos Dulce au rămas muți de uimire, maistrul Antúnez – slab ca un țâr și cu părul grizonant dat pe spate – a întrebat, încruntându-se într-un mod neobișnuit și arătându-și astfel toate ridurile de pe frunte:

– Ce anume?

Dávila a rostit atunci mai rar:

– „Să-i spuneți acelui căzut părinte că fiul lui printre cei vii mai este încă.”

După care s-a ridicat de pe banca pe care stătea, lăsându-i pe Pepito Măcelarul, pe Milagritos Dulce și pe maistrul Antúnez cu o expresie de nedumerire pe chip; toți trei se făceau că, în cele din urmă, înțeleseseră ceea ce Miguelito voise să le spună înainte de se întoarce cu spatele la ei, ca să se îndrepte spre ieșire. S-a oprit în fața Mistrețului. De data aceasta, cei doi s-au uitat unul la altul, zâmbindu-și larg. Fără să scoată vreo vorbă, Mistrețul s-a dat jos de pe frigider și a părăsit Sala de Jocuri Ulibarri împreună cu Miguel Dávila – căruia îi ajungea cu creștetul capului cam până aproape de umăr –, mergând cu pași ca de paiață, iar ochii lui de chinez sau de malaez străluceau de mândrie pentru cicatricea

¹ Dante, *Infernul*, X, vv. 110–111. Versiunea românească de mai jos, ca și toate celelalte citate din Divina Comedie sunt extrase din traducerea lui George Coșbuc, apărută la Editura Cartea Românească astfel: *Infernul* (1924), *Purgatoriul* (1927), *Paradisul* (1932). (n.tr.)

cu cincizeci și patru de împunsături ce formau o semilună, cicatrice pe care prietenul său, întors din împărăția morților, o avea pe spate. Mistrețul își ținea respirația și își pusese lacăt la gură ca să nu-i ceară lui Miguelito Dávila să-și ridice cămașa și chiar acolo, în mijlocul străzii, să-i arate cea urmă cu care se întorsese din iad.

În acea după-amiază, trecusem pe la González Cortés, care se afla la barul ținut de taică-său, ca să-i duc niște notițe. Cortés, care părea și mai înalt decât la școală din cauza unui șorț alb ce-i venea până la glezne, stătea în picioare, alături de mine, lângă una dintre mesele lipite de ferestrele barului. Gâtlejul se apleca când într-o parte, când într-alta, ca să-și poată vedea capul printre sticlele cu băutură și să se pieptene pe îndelete în oglinda ce se afla dincolo de tejghea. Era îmbrăcat cu costumul lui de zile mari și cu o cămașă de culoarea smaraldului, cu gulerul lipit de reverul sacoului negru.

González Cortés tocmai îl întrebase pe Gâtlej dacă se mai duce la interviul pentru postul de la radio și, ștergându-și mâinile de șorț, s-a uitat spre stradă; pe neașteptate, cu un zâmbet trist, mi-a spus: „Uite-l pe Dávila. Se zicea că trage să moară”. Am întors capul și l-am văzut pe Miguelito trecând pe celălalt trotuar al străzii, împreună cu Amadeo Nunni Mistrețul. Soarele de primăvară le lumina chipurile: Dávila – cu cămașa lui albă, puțin scrobită, iar celălalt – mic și țopăind, încălțat cu niște teniși pe care erau desenate steaguri sudiste, svastici și cranii de pirat. Victorioși

din nu se știe ce bătaie de demult. Nevinovați încă și nesăbuiți.

Aceea a fost prima după-amiază când Miguelito a văzut-o pe Luli Gigante. O mai zărise și înainte, când se ducea împreună cu prietenii lui ca să-l vadă pe Rafi Ayala cum jupuia pisici în curtea mănăstirii sau cum își băga vârful unei șurubelnițe pe orificiul uretrei ori cum apăsa cu palmele pe o cărămidă pusă deasupra penisului. O mai văzuse uneori dimineța, înainte de a se îmbolnăvi, pe Calea Englezilor, ea ținându-și cărțile în brațe, iar el, pe celălalt trotuar, mergând spre drogherie. Însă atunci a fost pentru prima oară când Luli i-a aruncat o privire și un zâmbet care de-abia semăna cu un surâs: atât de slab a fost zâmbetul, încât Mistrețul nici măcar nu l-a observat, iar Miguelito, după ce a mai făcut câțiva pași, nu mai era sigur nici el de gest.

Însă, înainte de această întâlnire fugară, când mi-am întors privirea de la stradă și de la cele două chipuri, cel al lui Dávila și cel al Mistrețului, ochii mei s-au oprit la petele de apă pe care mâinile umede ale lui González Cortés le lăsaseră pe șorțul lui alb. Iar când am văzut dâra – cenușie, ușoară – de umezeală de pe pânză, m-am simțit ca în amurg, când trece un nor și acoperă iute lumina unei zile de fericire.

Tatăl lui Amadeo Nunni Mistrețul a dispărut într-o noapte cu furtună și cu grindină, cam cu opt ani în urmă. La început, s-a crezut că fusese omorât la unul dintre porticurile din Pelusa. Acolo fusese găsit un bărbat mort, îmbrăcat cu haina tatălui lui Amadeo, străpunsă de douăsprezece lovituri de cuțit, plus una în pantaloni, și cu portofelul în buzunarul interior al sacoului. În zorii acelei zile, pe când ploaia se întetise, mama Mistrețului plângea neconsolată, în timp ce el, un copil de numai nouă sau zece ani, stătea într-un colț al sufrageriei, îmbrăcat într-o pijama în dungi, o adevărată uniformă de pușcăriaș. Ochii lui misterioși, pe jumătate asiatici, priveau țință în podea, la desenul sinuos al gresiei; picioarele nu-i ajungeau până jos, iar mâinile mici, albite de la încleștare, strângeau cu putere marginea scaunului. Trebuia să suporte răpăitul neregulat al grindinei ce bătea pe acoperișul casei și în geamurile de la ferestre, dar și tânguirea sacadată a mamei-sii.

Când polițistul care le adusese vestea le-a zis despre șchiopăt și despre taloneta din cizma dreaptă, despre neputința tatălui lui Amadeo de a fugi de presupusul asasin, mama s-a oprit

brusc din plâns, iar Mistrețul și-a ridicat un pic privirea din podea, doar câțiva milimetri. Acum se uita la plintă.

– Care cizmă? Ce talonetă?

Pe neașteptate, a încetat să mai bată grindina, iar ploaia s-a oprit și ea.

– Ce talonetă? a întrebat din nou mama Mistrețului, complet dezorientată, cu un glas gutural, de femeie răcită, și abia stăpânindu-și lacrimile. Care cizmă?

Polițistul se uita la femeia cu ochii larg deschiși, aproape imploratori. Dar se uita și la liniștea care îi învăluia acum, năvălind dinspre stradă și dinspre ferestre.

– Cizma! Aia din piciorul șchiop!

Mistrețul se ținea strâns de marginile scaunului, făcând să scârțâie surd locul unde se adăposteau moliile. Maică-sii îi înghețase pe chip o expresie de spaimă.

– Bărbatul ăla era șchiop, a spus polițistul, șovăind. Are portofelul soțului dumitale.

Mistrețul privea cruciș.

– Iar bărbatul meu? N-a fost omorât? a întrebat mama lui Amadeo Nunni, dezamăgită parcă. Atunci, pe unde e?

Nimeni n-a știut să spună vreodată unde anume este tatăl Mistrețului. A dispărut în acea noapte, ca și cum nici n-ar fi existat, ca și când n-ar fi fost decât una dintre bobitele de gheață ce se topesc de îndată ce ating pământul și se contopesc pentru totdeauna cu apa de ploaie. „Tata a fost un fenomen atmosferic“, spunea Mistrețul,

de fiecare dată când se referea la părintele lui. „A dispărut ca broaștele alea pe care le sorb norii, ca pe urmă să cadă într-altă parte, odată cu ploaia, numai că pe tata norii nu l-au plouat încă“, și atunci Mistrețul se uita la cer, fără să-i pese că nu se vedea nici o dâră de nor sau că era o noapte plină de stele. Taică-său era mereu gata să cadă din cer.

După câteva luni, cea care s-a hotărât să dispără a fost mama Mistrețului, deși ea și-a anunțat adresa, iar din când în când îi trimitea în plic sărutări semnate cu ruj. Ea n-a fost un fenomen atmosferic; dacă s-a ridicat la cer, asta a fost pur și simplu pentru că a luat un avion al companiei TWA spre Londra, după ce a încercat, în lunile de după evaporarea bărbatului ei, să-și câștige existența ca menajeră. În capitala britanică și-a găsit de lucru la garderoba unui muzeu, cu toate că erau unii care dădeau asigurări că singurul muzeu despre care avea habar era ăla dintre picioarele ei.

Pe Mistreț l-a lăsat la Málaga, în grija bunicului dinspre tată și a unei cumnate, Fina. „În Anglia totul este foarte ciudat. Conduc mașina pe invers“, susținea ea, ca principal argument pentru a-și lăsa copilul în îngrijirea rudelor. Atunci a venit Amadeo în cartier. De-a lungul acelor ani, Mistrețul n-a prea mai crescut. Avea aceeași statură de copil, probabil din cauză că-și aștepta tatăl și ar fi putut atunci să se bucure și el de anii furați copilăriei sale. Și-a mai păstrat, de asemenea, aspectul de introvertit și privirea

furișă. Principala transformare s-a produs însă pe chipul lui, constând într-o ușoară alungire a pleoapelor, care deveneau tot mai migdalate, și în înăsprirea trăsăturilor bărbiei, care, pe chipul lui de copil, lua o formă pătrătoasă, dură.

Amadeo Nunni s-a împrietenit destul de târziu cu Miguelito Dávila, cu Avelino Moratalla și cu Paco Perețel. După ce s-a stabilit în cartier, și-a petrecut primii ani închis în casa bunicului și a mătușii lui. Contempla cerul și se frământa în legătură cu condiția lui îndoielnică de orfan, primind totuși scrisori de la Londra, în care, după două sau trei paragrafe, mereu la fel, adresate bunicului, și încă șapte cuvinte destinate cumnatei, întotdeauna aceleași, „Finita, drăguță ca de obicei. *I suppose*“, maică-sa scria cu majuscule, **PENTRU BAIATUL MEU**. Peste aceste litere, depunea ștampila unui sărut cu ruj de culoarea fucsiei. „Ca târfele. O stricăță“, spunea Fina, dând verdictul și, invariabil, ridicându-și sprâncenele, într-un gest teatral, de dispreț, ceea ce îl dezorienta cu totul pe Mistreț, care se rușina de fiecare dată când vedea dărele albe și roșii imprimate pe hârtie, de parcă ar fi avut în față o poză cu maică-sa, goală în mijlocul străzii.

Mătușă-sa voia să fie Lana Turner. Să fie ca Lana Turner când era tânără și juca în filme alb-negru. Probabil că acea înclinație i se trăgea de la faptul că, în copilărie, fusese aleasă dintre mai bine de o sută de candidate pentru o reclamă la pudra de talc. Cred că datorită Finei au învățat să se masturbeze toți adolescenții din

cartier. Cu excepția lui Rafi Ayala, care probabil se inițiasse uitându-se la fotografia vreunui animal despicat sau a vreunei parade de SS-iști pe Grosse Strasse din Nürnberg. Înainte de a începe să se reguleze cu Grăsana din cartierul dinspre Golful Cala, se spune că Mistrețul lua bani de la colegii lui de școală, Miguelito Dávila și Avelino Moratalla, dar și de la prietenul acestora, Paco Perețel, ca să-i lase să se ascundă într-un dulap pe care Lana Turner îl ținea la ea în cameră, ca să o poată vedea când se schimba. Cum o auzeau pe Fina intrând în casă, inima începea să le bată puternic, mai să le sară din piept, cu gândul la umerii ei goi, la spatele și la sânii miraculoși care țâșneau din colivia de dantelă a sutienului. Ca să o poată vedea pe Lana Turner dezbrăcându-se, se spunea că Avelino Moratalla vânduse unui cămătar de pe strada Carretería un ceas de perete, două tranzistoare de-ale lui taică-său și un mixer stricat.

Noi, ceilalți, trebuia să ne mulțumim cu drumurile pe care le făceam la prăvălia mătușii Mistrețului de opt sau de nouă ori pe zi. Pe ușa de la intrare era ditamai afișul, pe care scria, cu litere înflorate: „Soarele Răsare Pentru Toată Lumea“. Iar noi nu știam dacă era vorba despre o deviză sau acela era numele stabilimentului, ori dacă se referea într-adevăr chiar la stăpâna prăvăliei și la destinația comună a frumuseții ei, de care făceam uz toți junii din cartier. Cu toții uitam ba de sare, ba de pâine, ba de ouă, ca să ne putem întoarce la prăvălie să o vedem pe